

03 august 2022

08-1/12-1625

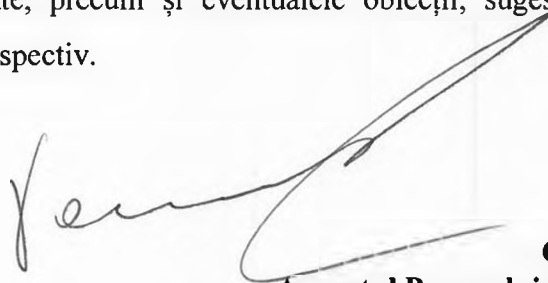
Domnului Viorel CERNĂUȚEANU,
Șef al Inspectoratului General al Poliției
mun. Chișinău, str. Tighina 11/1, MD-2001
E-mail: igp@igp.gov.md

Domnului Victor ȘARGAROVSKI,
Șef al Inspectoratului de poliție Căușeni
or. Căușeni, str. Meșteru Stanciu nr.4, MD-4301
E-mail: ip_causeni@igp.gov.md

Prin prezenta, Vă remit Raportul elaborat de către membrii Consiliului pentru prevenirea torturii în urma vizitei de monitorizare efectuate la Izolatorul de detenție provizorie al Inspectoratului de poliție Căușeni la 10 iunie 2022¹.

Vă rugăm să remiteți în adresa Oficiului Avocatului Poporului informații în tabel privind implementarea recomandărilor înaintate, precum și eventualele obiecții, sugestii referitoare la informațiile și concluziile Raportului respectiv.

Cu respect,

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii

Ex: Al. Zubco
Șef direcție, Direcția prevenirea torturii OAP
tel. 060002641
Email: alexandru.zubco@ombudsman.md

¹ Raportul de vizită este elaborat în conformitate cu prevederile pct. 19 lit.b) din Protocolul Opțional la Convenția împotriva Torturii și a Pedepselor sau Tratatelor Inumane sau Degradante (OPCAT) adoptat la 18 decembrie 2002 în cadrul celei de-a 57-a Sesiuni a Adunării Generale a ONU prin Rezoluția A/RES/57/199, ratificat prin Legea 66/2006.

Consiliul pentru Prevenirea Torturii

Mecanismul Național de Prevenire a Torturii

RAPORT

**privind vizita preventivă/de monitorizare efectuată la
Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul
Inspectoratului de Poliție Căușeni
din data de 10 iunie 2022**

Membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii

Ceslav PANICO, Avocatul Poporului (Ombudsman);

Maia BĂNĂRESCU, Avocatul Poporului pentru Drepturile Copilului;

Olesea DORONCEANU, membru al Consiliului;

Vadim AFTENE, membru al Consiliului;

Iuliana CUREA, membru al Consiliului;

Gheorghe BOSÎI, membru al Consiliului;

Ludmila MARANDICI, membru al Consiliului.

I. PRELIMINARII

La data de 10 iunie 2022, între orele 12:30–14.00, membrii Consiliului pentru Prevenirea Torturii (în continuare Consiliul) și șeful Direcției Prevenirii Torturii din cadrul Oficiului Avocatului Poporului, au efectuat o vizită preventivă la Izolatorul de Detenție Provizorie (IDP) din cadrul Inspectoratului de Poliție Căușeni (în continuare IP Căușeni).

- **Denumirea instituției:** Izolatorul de Detenție Provizorie din cadrul IP Căușeni
- **Tipul instituției:** închisă
- **Adresa:** or. Căușeni, str.Meșteru Stanciu nr.4, MD-4301
- **Data:** 10 iunie 2022
- **Tipul și/sau obiectivul vizitei:**
  - Monitorizarea situației actuale și implementării recomandărilor CpPT ca urmare a vizitelor desfășurate anterior (17 aprilie 2018).
  - Monitorizarea respectării drepturilor persoanelor deținute împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.
- **Mandatul CPT:**

Consiliul pentru Prevenirea Torturii a fost instituit la data de 24 octombrie 2016 în corespundere cu prevederile Legii nr.52 din 03.04.2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman).

Scopul Consiliului este de a proteja persoanele împotriva torturii și altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante, în calitate de Mecanism Național de Prevenire a Torturii, în conformitate cu Protocolul opțional la Convenția împotriva torturii și a altor pedepse ori tratamente cu cruzime, inumane sau degradante.

În conformitate cu prevederile art. 30 și 32 din *Legea nr.52 din 2014 cu privire la Avocatul Poporului (Ombudsman)*, precum și conform punctului 5 din *Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului pentru Prevenirea Torturii*, Consiliul pentru Prevenirea Torturii poate efectua vizite (neanunțate) preventive și de monitorizare în locurile unde se află sau se pot afla persoane private de libertate.

- **Numele membrilor echipei de vizită:**
  - Vadim Aftene
  - Olesea Doronceanu
  - Iuliana Curea
  - Gheorghe Bosîi
  - Alexandru Zubco
- **Metodologia aplicată:**

Membrii echipei de monitorizare au utilizat mai multe metodologii în scopul colectării și raportării informațiilor necesare: conversații cu managerul izolatorului și personalul administrativ; inspecția tuturor încăperilor/spațiilor/celulelor folosite de persoanele private de libertate și de personalul din cadrul IDP; observația; analiza și verificarea registrelor prezentate; analiza dosarelor personale/medicale ale persoanelor private de libertate; efectuarea fotografiilor; verificarea termenelor de valabilitate a produselor/preparatelor medicale și a funcționalității dispozitivelor.

II. INFORMAȚII GENERALE DESPRE INSTITUȚIE – IDP IP Căușeni

Izolatorul din cadrul IP Căușeni, destinat detenției persoanelor reținute pe un termen de 72 ore, este amplasat în sediul inspectoratului. Izolatorul a fost recent renovat și modernizat din fondurile Uniunii Europene, în conformitate cu standardele internaționale în materia respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale persoanelor aflate în detenție provizorie.

Izolatorul dispune de **5 celule cu o capacitate maximă de 13 de persoane.**

Cooperarea

La începutul vizitei, membrii Consiliului au discutat cu reprezentanții și personalul din cadrul Izolatorului, (șeful IP Căușeni, șeful izolatorului, felcerul) care au manifestat deschidere spre colaborare, comunicare directă și neîngrădită pe perioada vizitei. Discuțiile au fost axate pe scopul și obiectivele vizitei efectuate de către Consiliu, mecanismele/procedurile de implementare ale recomandărilor CpPT din vizitele anterioare, nivelul de implementare a recomandărilor. De asemenea, s-au solicitat informații generale despre izolator/instituție și problemele majore cu care se confruntă izolatorul/instituția în raport cu persoanele deținute.

Accesul membrilor CpPT spre izolator și în izolator a fost asigurat fără impedimente.

Consiliul a constatat din start și a apreciat îmbunătățirea semnificativă a condițiilor materiale de detenție după renovarea izolatorului precum și eforturile depuse de personalul angajat în vederea respectării și implementării recomandărilor CpPT pentru asigurarea respectării drepturilor persoanelor reținute/deținute în izolator. Astfel, grație renovării capitale a izolatorului, o bună parte din recomandările Consiliului ce vizau îmbunătățirea condițiilor de detenție au fost implementate.

Este de apreciat și faptul că informațiile despre drepturile și obligațiile persoanelor reținute (în 3 limbi, română, rusă, engleză) erau plasate pe un panou informativ pe coridor, precum și faptul că angajații Izolatorului cunosc atribuțiile CpPT. Informații despre instituția Ombudsmanului ca mecanism de prevenire a torturii și despre mandatul, atribuțiile și drepturile Consiliului pentru Prevenirea Torturii nu erau plasate pe panoul informativ la intrarea în izolator.

Rezumat al informațiilor furnizate de șeful Izolatorului

- Personalul izolatorului este format din 18 persoane, 2 femei și 16 bărbați.
- La momentul vizitei, în izolator **nu se deținea nici o persoană.**
- **Termenul maxim de deținere în izolator este 72 ore. Consiliul constată, după consultarea registrelor, respectarea acestui termen legal.**
- Fiecare deținut este supus percheziției corporale la intrarea în izolator, examinat de medic, întocmit dosarul personal, familiarizat cu regimul detenției și plasat în celulă. Fiecare deținut este asigurat cu produse de igienă (hârtie igienică, săpun, șampon, prosop, pastă de dinți) și lenjerie de pat curată.
- Alimentarea deținuților corespunde tuturor normelor sanitaro-igienice. Deținuții primesc alimentația în celule, de 3 ori pe zi, în baza unui contract cu un agent economic. Totodată, orice deținut are dreptul să primească suplimentar colete cu produse alimentare.
- Pe perioada pandemiei, în toate spațiile izolatorului se făcea dezinfecție cu o soluție specială în scopul prevenirii răspândirii infecției cu COVID-19. La moment fiecare celulă este prelucrată cu

soluție dezinfectantă după plecarea persoanei deținute. Informații cu privire la măsurile de prevenire/profilaxie Covid-19 erau plasate/accesibile pe coridoarele Izolatorului.

- Persoanele private de libertate sunt responsabile de curățenia în celulele unde sunt plasați.
- Nu este îngăduit accesul la plimbări, la medic sau avocat.

Consiliul salută faptul că parțial problemele/impedimentele cu care se confruntau reprezentanții IDP Căușeni expuse în vizita precedentă din 17 aprilie 2018 au fost soluționate:

- Lipsa personalului medical în cadrul Izolatorului îngreunează substanțial asigurarea examinării medicale atât la etapa de parvenire, cât și la etapa de ieșire a deținuților/reținuților din Izolator _ nesoluționată.
- Resursele financiare bugetate pentru activitatea Izolatorului de detenție provizorie sunt insuficiente pentru buna desfășurare a activității acestuia _ soluționată.

Problemele/impedimentele actuale cu care se întâlnesc reprezentanții Izolatorului expuse de către reprezentanții Izolatorului:

- Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor reținute.
- Lucrătorul medical nu prestează servicii pe timp de noapte, Sâmbăta/Duminica, ceea ce nu asigură asistența medicală continuă pentru persoanele ce se află în custodia statului.
- Lipsa serviciilor de asistență psihologică pentru asigurarea consilierii persoanelor deținute.

III. CONSTATĂRILE CpPT

❖ Nu există un Plan de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 17 aprilie 2018, deși o parte din recomandări au fost implementate;

❖ Membrii Consiliului le-a fost asigurat accesul neîngrădit la toate spațiile/celulele și încăperile solicitate a fi verificate, în special:

- ❖ spațiul de supraveghere video;
  - 5 celule de detenție provizorie;
  - curtea de plimbare;
  - cabinetul medical;
  - 2 săli de interviu/audiere și întrevedere;
  - bucătăria izolatorului;
  - spațiul pentru depozitarea diferitor produse;
  - mijlocul de transport pentru escortarea deținuților (2 în dotare).

❖ Izolatorul se află într-o stare materială foarte bună, inclusiv celulele și alte încăperi;

❖ Lipsa posibilității de organizare a conferințelor video cu instanțele de judecată, avocații, rudele persoanelor deținute;

❖ Lipsa serviciilor de asistență psihologică pentru asigurarea consilierii persoanelor deținute;

❖ Deficiențe în asigurarea asistenței medicale continue pentru persoanele ce se află în custodia statului (lucrătorul medical nu este disponibil noaptea sau în zilele de Sâmbătă și Duminică).

❖ Carențe semnificative pe segmentul fixării/documentării leziunilor corporale;

Consiliul a solicitat pentru consultare prezentarea tuturor registrelor și a avut acces neîngrădit la toate. Numărul registrelor, comparativ cu vizita anterioară era mai mare, însă s-a constatat faptul că o parte din registre erau goale/necompletate iar unele (cele din secția medicală) se completează cu alte informații care nu corespund întocmai denumirii registrului.

Consiliul a consultat următoarele registre prezentate:

- Registrul de evidență a persoanelor deținute în IDP _ la data vizitei ultimul deținut a fost înregistrat la 09.06.2022 sub numărul 149.
- Registrul de evidență a scoaterii din camere și celule și a plimbărilor la aer liber/baie.
- **Registrul de evidență a întrevederilor/vizitelor** și a transmiterii pachetului cu haine de sezon (din registru rezultă clar durata, scopul și ora vizitelor deținutului cu avocatul/procurorul/ofițerul de urmărire penală).
- Registrul de evidență primire-predare a serviciului în IDP.
- Registrul de evidență a proceselor verbale de percheziție corporală a persoanelor reținute/deținute și a obiectelor depistate în cadrul percheziției.
- Registrul de evidență a observațiilor și propunerilor în urma controalelor în IDP (ultima înregistrare fiind a șefului adjunct al IP din 03 iunie 2022 care a verificat izolatorul și nu a constatat abateri).
- **Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor reținuților/detinuților, notificarea tertilor cu privire la reținere _ completat cu indicarea tertului anunțat despre reținere.**
- Registrul de evidență a sancțiunilor și încurajărilor aplicate persoanelor reținute/deținute (registru este gol).
- **Registrul de evidență a ieșirii/intrării persoanelor deținute din IDP al IP Căușeni în acest registru se documentează data și ora ieșirii deținutului din izolator, leziunile corporale sau plângerile deținutului, semnătura deținutului și a felcerului. La fel se completează și rubricile la intrarea în izolator a deținutului.**
- Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant din 17.06.2019-15.02.2022 din care rezultă că au fost înregistrate 11 plângeri, ultima pe 22.05.2022, cu informarea procurorului.
- Registrul de evidență a maladiilor infecțioase în IDP ultimile înscrieri din octombrie 2021.
- **Registrul pentru înregistrarea și raportarea cazurilor de tortură, tratament inuman sau degradant început la 20.04.2022 _1 caz înregistrat în 2022.**
- Registrul de evidență a fisei examinării medicale a persoanei reținute și arestate în IDP care conține data și ora reținerii și data și ora examinării medicale.
- Registrul de evidență a administrării medicamentelor deținuților.
- Registrul de evidență a administrării medicamentelor colaboratorilor IP Căușeni.
- Registrul de evidență a leziunilor corporale/traumatisme a deținuților conține informații cu privire la leziune, data și circumstanțele provocării (6 cazuri în 2021 și 2 cazuri înregistrate în 2022).

- Registrul de evidență al incidentelor violente, aplicării forței fizice sau mijloacelor speciale în IDP (gol).
- Registrul de evidență a automutilării deținuților _conține o sigură notare din 19 august 2021.
- Registrul de declarații a grevei foamei a deținuților _ultima înscriere din februarie 2022.
- Registrul de evidență a stării sanitare și a dezinfectărilor în IDP.
- Registrul de evidență a fișelor medicale, examinării medicale/primului ajutor medical și a solicitării asistenței medicale persoanelor reținute/deținute în IDP.

În Izolator nu se detin sau nu au fost prezentate:

- Registrul evidenței convorbirilor telefonice ale deținutului.

IV. TRATAMENTUL DEȚINUȚILOR

În lipsa persoanelor deținute la momentul vizitei, Consiliul nu a putut constata alegații de tortură sau rele tratamente din declarațiile acestora.

Personalul din cadrul izolatorului a subliniat faptul că toate persoanele anterior plasării în izolator sunt percheziționate; toate leziunile corporale sunt fixate și înregistrate în registre speciale; la intrarea în izolator, pe coridoare, în celule, în spațiile destinate întrevederilor sau pentru plimbare sunt camere de supraveghere video care lucrează în regim 24/24 ore (doar cabinetul medical și bucătăria nu sunt dotate cu cameră video). Nu au fost înregistrate careva cazuri de violență între deținuți și nici cazuri de suicid.

Izolatorul deține Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant, Registrul de evidență a fișei examinării medicale a persoanei reținute și arestate în IDP, Registrul de evidență a cazurilor de aplicare a leziunilor corporale/traumatisme/automutilări/ declararea grevei foamei etc.

Registrele sunt completate și conțin informații despre plângerile deținuților, informații despre notificarea procurorului, informații despre starea de sănătate și localizarea/mecanismele de producere a leziunilor/traumelor/automutilărilor. Deși, prezența alegațiilor de tortură sau cazurile de automutilări/greve sunt îngrijorătoare, totuși, se constată existența unui mecanism funcțional de depunere a plângerilor, de fixare a leziunilor și de acordare a asistenței medicale.

Izolatorul dispune de două automobile speciale, care transportă persoanele arestate/reținute în condiții decente și siguranță.

GARANȚII ÎMPOTRIVA TORTURII ȘI A RELELOR TRATAMENTE

a) Accesul la un avocat.

Izolatorul dispune de 2 spații special amenajate pentru discuții confidențiale cu avocatul/procurorul/ofițerul de urmărire penală. În caz de necesitate sau la cerere, administrația izolatorului susține că, asigură dreptul persoanei deținute de a informa avocatul despre solicitarea unei întrevederi. Totodată, se susține că, numărul și durata întrevederilor nu este limitată. Camerele pentru întrevederi sunt supravegheate video (audio nu se fixează), dispun de masă, scaune, încăperea este curată, încălzită pe timp de iarnă, ventilată, iar lumina artificială. În încăperile pentru

întrevederi nu sunt pliante informative cu drepturile persoanelor reținute/deținute și/sau măsurile de protecție anti Covid-19.

b) Examenul medical

Anterior, **în vizita de monitorizare din aprilie 2018, Consiliul constatare lipsa unei persoane angajate în calitate de medic/felcer pentru asigurarea acordării asistenței medicale conform standardelor. Echipa de monitorizare nu a avut acces la registrele medicale, deoarece acestea nu se completează. Din declarațiile colaboratorilor IDP Căușeni, CpPT s-a stabilit că fișele de examinare se completează de către medicii din cadrul Spitalului Raional dar acestea nu sunt inserate în cadrul unor registre speciale de examinare medicală. Acest fapt inclusiv creează dubii/confuzii cu privire la periodicitatea examinării medicale dar și sistematizării/contabilizării cazurilor de leziuni sau alte violențe.**

La momentul vizitei din iunie 2022, Consiliul constată că Izolatorul dispune de 2 spații/cabinet medical amenajat pentru acordarea asistenței medicale unde activează un felcer pe o normă de 8 ore pe zi. Pe timp de noapte sau în zilele de Sâmbătă și Duminică asistența medicală nu se acordă sau se solicită serviciul de ambulanță pentru transportarea deținutului la Spitalul Raional din Căușeni.

Constatări de fapt la momentul vizitei

1. Consiliul constată că în cadrul IDP Căușeni, în scopul garantării documentării și fixării leziunilor corporale, se detine **Fisa de examinare medicală a persoanei aflate în custodia poliției** care se completează de felcer/medic și cuprinde informații despre data/ora examinării, acuze, anamneza, starea generală, prezența leziunilor cu descrierea detaliată a acestora, informații despre diferite sisteme ale corpului, concluziile, semnătura felcerului și a persoanei supuse examinării medicale

2. Examinările medicale **la ieșirea/intrarea reținutului din IDP Căușeni se efectuează**, respectându-se recomandările CPT ca orice persoană plasată în IDP obligatoriu trebuie să fie examinată de către personalul medical, în momentul admiterii acestuia și la momentul eliberării.

3. La momentul vizitei, Consiliul constată existența spațiului special amenajat pentru examinare medicală în condiții de confidențialitate, însă în lipsa persoanelor deținute nu poate stabili dacă examinarea medicală are loc în prezența sau în lipsa personalului nemedical. Consiliul subliniază ca orice examen medical trebuie să fie derulat în condiții de confidențialitate - cu excepția solicitării exprese a personalului medical interesat, în cazuri particulare.

4. Nu se asigură securitatea datelor personale cu caracter medical deoarece datele medicale ale persoanelor deținute/reținute se păstrează în cabinetul medical unde au acces și personalul nemedical, prin urmare nu se respectă cerințele de garantare a confidențialității datelor cu caracter medical. Registrele cu înscrieri medicale se păstrează în acces liber (pe masa în cabinetul medical care este deschis) și au acces la ele oricine din angajați. CpPT constată lipsa unor proceduri, instrucțiuni privind condițiile de operare cu datele personale cu caracter medical ale deținuților.

5. **Consiliul constată că nu întotdeauna este asigurată evidența și documentarea adecvată a leziunilor corporale** la reținuți în corespundere cu *Ordinul nr.77 pentru aprobarea*

Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant și cu prevederile Protocolului de la Istambul.

6. Nu este asigurată prezența personalului medical 24/24 ore în incinta izolatorului în vederea realizării garanției de examinare medicală imediată la fiecare intrare/ieșire din izolator. În zilele de Sâmbătă, Duminică și pe parcursul nopții nu este asigurată supravegherea medicală a persoanelor deținute. Cazurile de urgență sunt preluate de serviciul de ambulanță.

Dreptul la asistență medicală, pe lângă faptul că este esențial pentru persoanele care au nevoie de asistență și îngrijire medicală, reprezintă una dintre garanțiile fundamentale împotriva maltratării pentru oricare persoană aflată în custodia poliției. Astfel, este esențial ca acest drept să fie garantat de la etapa incipientă a detenției. Conform ordinului MAI nr. 384 din 26 octombrie 2006 cu privire la examinarea medicală a persoanei reținute și aflate în IDP al CPR, persoana reținută urmează să fie supusă imediat examenului medical la intrarea și la ieșirea din locul de detenție. Lipsa examinării medicale exclude posibilitatea documentării adecvate a leziunilor corporale sau expunerea de către reținuți ale altor plângeri de ordin confidențial/medical.

7. Nu este asigurat managementul adecvat al medicamentelor parvenite în izolator (proceduri de asigurare, evidență, verificare, nimicire a medicamentelor expirate), inclusiv condiții de păstrare conformă (dulapuri cu lacăt și/sau fără accesul luminii, frigider). **Cabinetul medical este utilizat în calitate de spațiu de stocare (depozit) pentru medicamente;** lipsește un Registru de evidență a preparatelor, inclusiv sistem de gestionare a termenelor de valabilitate și proceduri de nimicire inofensivă a medicamentelor¹. Cabinetul medical nu este asigurat cu frigider pentru păstrarea medicamentelor cu regim termic special.

8. Nu este asigurat managementul deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare. Deșeurile rezultate din activitatea medicală, contrar prevederilor Legii nr. 209 din 29.07.2016 privind deșeurile, sunt colectate nesigur, iar în instituție lipsesc proceduri de gestionare a lor. Respectiv, nu se asigură siguranța manoperelor medicale și există riscuri pentru sănătatea reținuților și angajaților.

9. Nu este instituit sistemul de colectare a datelor privind sănătatea deținuților.

c) Notificarea custodiei

Izolatorul **nu dispune de un aparat de telefon** pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Administrația izolatorului susține că dacă deținutul solicită informarea unei rude sau solicită o întrevedere cu avocatul, atunci prin stația radio din izolator se anunță personalul din Unitatea de Gardă care fie informează rudele fie contactează avocatul.

Consiliul atentionează asupra faptului că notificarea custodiei reprezintă o garanție esențială a persoanei deținute care trebuie să fie asigurată. Aparatul telefonic trebuie să existe, să fie gratuit, funcțional și să fie asigurată intimitatea și confidentialitatea discuțiilor telefonice purtate de persoanele reținute/detinute.

1

<http://amed.md/sites/default/files/Legislatie/Ordine%20ale%20MS/Ordinul%20MS%20RM%20Nr.%209%20din%2006.06.2006.pdf>

d) Informațiile privind drepturile acordate deținuților

Administrația izolatorului susține că tuturor persoanelor reținute le sunt înmânate drepturile/obligățiile de care beneficiază în momentul reținerii. În caz de neclarități/întrebări se intervine în fiecare caz în parte pentru explicații suplimentare. Pe coridor este fixat un panou cu pliante informative despre drepturile și obligațiile persoanei reținute; prevenirea/profilaxia Covid-19. În sala de întreveneri nu sunt extrase tipizate cu drepturile persoanelor reținute sau despre mandatul CpPT. Izolatorul nu dispune de procese verbale cu privire la desfășurarea instructajului cu persoana parvenită în izolator (drepturile, obligațiile, tehnica securității, răspunderea pentru deteriorarea bunurilor, răspunderea pentru evadare, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu).

Registrul de evidență a informării asupra drepturilor și obligațiilor reținuților/deținuților, notificarea terților cu privire la reținere este completat corespunzător.

Consiliul constată că accesibilitatea persoanelor deținute la informațiile cu privire la drepturile lor sunt limitate, fiind expuse doar pe un panou pe coridor. Prin urmare se recomandă actualizarea și plasarea informațiilor și în celule/curtea de plimbare cu includerea informațiilor despre mandatului CpPT și/sau altor instituții responsabile de protecția drepturilor lor.

Potrivit reprezentanților Inspectoratului, persoanele deținute pot oricând adresa/depune plângeri la șeful Inspectoratului sau prin intermediul șefului Inspectoratului către procuror/ familie persoane apropiate. Cu toate acestea CpPT, similar recomandărilor din vizitele precedente, nu a putut constata/identifica în cadrul izolatorului/inspectoratului o procedură/mecanism clar care se aplică în cazul plângerilor confidențiale adresate procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/ alegerii la tortură pretinse a fi suferite în izolator.

e) Procedura de gestionare a plângerilor

Deși procedura de gestionare a plângerilor nu este suficient de clară și nu sunt clare mecanismele de soluționare a plângerilor, totuși Consiliul constată posibilitatea deținuților de a le depune. Registrul de evidență a recepționării și transmiterii plângerilor, declarațiilor sau altor informații despre pretinse fapte de tortură, tratament inuman sau degradant cu informarea procurorului pe anul 2022 conține plângeri, deși nu se cunoaște finalitatea examinării acestora.

CONDIȚIILE DE DETENȚIE

a) Condițiile de trai

Condițiile materiale de detenție din celule sunt satisfăcătoare și corespund standardelor naționale și internaționale. Celulele nu sunt suprapopulate, curate, dispun de 1-5 paturi etajate cu scări pentru a ajunge la nivelul 2; în fiecare celulă este o masă și scaune proporțional numărului de paturi; pereții sunt curați fără urme de mușgai; temperatura din izolator și celule corespunde normelor; umiditatea nu era ridicată; insecte sau rozătoare nu au fost observate; lumina de zi este asigurată prin prezența ferestrelor mari iar noaptea este lumină artificială; sistemul de ventilare funcționează.

În fiecare celulă, lângă ușă, pe perete este instalat un dispozitiv prin intermediul căruia deținutul la necesitate poate suna sau apela gardienii.

În alte încăperi din izolator (cabinetul medical, sala de întreveneri, bucătărie, depozitul) condițiile erau satisfăcătoare, umiditatea normală, iluminarea artificială, temperatura corespunde normelor. Bucătăria era dotată cu cuptor cu microunde, aragaz, frigider, mașină de spălat, lavuar.

Izolatorul dispune de câteva dulapuri cu lacăte unde se pot păstra lucrurile/hainele reținuților/arestaților.

b) Igiena

Patul, saltelele și lenjeria de pat erau curate (unele noi).

Fiecare celulă dispune de un spațiu (izolat de celulă prin perete și ușa din termopan care ajunge până la tavan) unde este amplasat veceul (funcțional, curat, ventilat), para pentru duș (apă rece și caldă) și un robinet funcțional, inclusiv oglindă, unde persoanele pot menține igiena zilnică. În celule erau obiecte de igienă personală iar la cerere, administrația distribuie produse de igienă personală deținuților _ hârtie igienică, săpun, șampon, șervețele, prosop, pastă de dinți (lipsește doar peria pentru dinți).

c) Aprovizionarea cu apă și alimente

Toate persoanele au acces nelimitat la apă potabilă.

Din afirmațiile administrației izolatorului, alimentația deținuților este bună, de 3 ori pe zi în baza unui contract cu un agent economic. Produsele alimentare se aduc în caserole sigilate și se distribuie în celule deținuților. S-a accentuat și posibilitatea consumului de produse alimentare transmise prin colete de către rude. Izolatorul dispune și de un frigider unde pot fi păstrate produsele alimentare transmise prin colete.

Provocări:

- Nu există diete speciale în caz de prezență a unor boli cronice la reținuți/arestați.
- Produsele sunt aduse de agentul economic, dar distribuite de către angajații izolatorului care nu dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.
- Lipsește meniul zilei.
- Nu există o procedură de colectare a deșeurilor alimentare.

d) Activități zilnice

Persoanele reținute/arestate au acces neîngrădit la aer liber și plimbări, fapt consemnat în registru. Curtea pentru plimbări era curată, dotată cu scaune și dispune de un acoperiș în caz de ploaie.

Persoanele reținute/arestate au acces la ziare și cărțile din biblioteca izolatorului.

Deoarece, plasarea persoanelor are loc pe un termen de 72 ore, Consiliul recomandă administrației să identifice activități ocupaționale în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților, iar la cerere să ofere servicii de asistență psihologică.

e) Contact cu lumea exterioară

Administrația izolatorului susține că persoanele reținute/arestate pot fi vizitate de avocat și pot transmite corespondența rudelor.

Consiliul constată asigurarea întrevederilor cu avocații, fapt menționat în registru. Totodată, se constată contactul telefonic al deținuților cu lumea exterioară este declarativ și formal, or în lipsa unui aparat de telefon deținutul depinde de personalul penitenciarului pentru efectuarea apelurilor.

V. STATUTUL IMPLEMENTĂRII RECOMANDĂRILOR CpPT

Trei drepturi ale persoanelor reținute de poliție sunt considerate de Comitetul pentru Prevenirea Torturii (CPT) ca având o importanță deosebită: dreptul persoanei la notificarea detenției către o terță parte aleasă de ea (un membru al familiei, un prieten, o altă rudă); dreptul de a avea acces la un avocat și dreptul de a solicita examinarea medicală de către un doctor ales (suplimentar față de orice examinare medicală realizată de un doctor chemat de autoritățile polițienești).

În opinia CPT-ului, aceste drepturi constituie trei garanții fundamentale împotriva reținerii și tratamentelor aplicate deținuților, care trebuie aplicate de la începutul privării de libertate, indiferent de cum sunt acestea descrise în sistemul legal în cauză (extras din cel de-al 2-lea Raport general [CPT/Inf (92) 3]).

CpPT constată că în Izolator se asigură parțial respectarea acestor trei drepturi.

Analizând recomandările din Raportul precedent, din 17 aprilie 2018 constatăm că:

- ✓ 8 recomandări au fost implementate; (53% au fost implementate),
- ✓ 2 recomandări s-au menținut; (13% implementate parțial),
- ✓ 5 recomandări s-au implementat parțial (34% nu au fost implementate).

1. Informarea colaboratorilor despre activitatea și atribuțiile Consiliului pentru Prevenirea a Torturii **_ implementată.**

2. Actualizarea panourilor informative din cadrul Inspectoratului cu privire la instituțiile ce pot fi apelate în caz de încălcări ale drepturilor persoanelor reținute/deținute **_ se menține.**

3. Identificarea unor proceduri/mecanisme clare în cadrul Izolatorului/Inspectoratului de Poliție Căușeni privind plângerile confidentiale adresate de către deținuți procurorilor, Avocatului Poporului, asociațiilor obștești privind rele tratamente/alegații la tortură pretinse a fi suferite în izolator sau din momentul reținerii a persoanelor **_ parțial implementată.**

4. Asigurarea persoanelor reținute/deținute cu informații în scris despre drepturile de care dispune potrivit art. 64 din Codul de procedură penală, inclusiv dreptul de a tăcea și de a nu mărturisi împotriva sa, precum și explicarea drepturilor și obligațiile acestora, inclusiv pe perioada deținerii în izolator **_ implementată.**

5. Excluderea cazurilor de deținere a persoanelor în incinta izolatorului de detenție provizorie mai mult de 72/48 de ore **_ implementată.**

6. Asigurarea condițiilor materiale minime de detenție în Izolatorul Inspectoratului de Poliție Căușeni, în special: - Reamenajarea paturilor în celule conform standardelor (7 m² având cel puțin 2 m între pereți și 2,5 m între pardoseală și plafon, fără a cuprinde blocul sanitar pentru o persoană/pat!); - Delimitarea totală, de la podea până la tavan, a toaletelor din celule; - Asigurarea persoanelor deținute cu lenjerie de pat și seturi igienice (pentru bărbierit, pasta/periute de dinți, săpun); - Asigurarea celulelor cu iluminarea artificială suficientă **_ implementată.**

7. Identificarea soluțiilor privind posibilitatea amenajării unui acoperiș de protecție și a unor scaune sau bănci pe timp de ploaie/ninsori a persoanelor deținute în izolator, în siguranță **_ implementată.**

8. Identificarea soluțiilor privind oferirea persoanelor reținute petrecerea la aer liber/plimbări mai mult de o oră pe zi **_ implementată.**

9. Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora.

10. Identificarea urgentă a soluțiilor de angajare a unei persoane cu atribuții medicale în vederea asigurării garanției examinării medicale, atât la intrare, cât și la ieșire _ **implementată**.

11. Asigurarea funcționalității (spațiilor necesare) punctului medical în corespundere cu Ordinul MAI nr. 31 din 27.01.2004 despre instituirea, amenajarea și înzestrarea punctului medical al comisariatului de poliție rațional în vederea examinării medicale confidențiale _ **parțial implementată**.

12. Asigurarea examinării medicale obligatorii, în condiții de confidențialitate pentru fiecare reținut la intrare/ieșire în/din izolator _ **parțial implementată**.

13. Asigurarea respectării prevederilor Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant _ **parțial implementată**.

14. Asigurarea securității datelor personale cu caracter medical _ **se menține**.

15. Completarea fișelor informative pentru deținuți cu informație relevantă dreptului la examinare medicală, inclusiv independentă _ **parțial implementată**.

VI. RECOMANDĂRI:

1. Elaborarea Planului de implementare a recomandărilor CpPT urmare a vizitei din 2018-2022.
2. Asigurarea funcționării spațiilor cabinetului medical în corespundere cu standardele naționale. (Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru prestatorii de servicii medicale²).
3. Asigurarea prezenței personalului medical 24/24 ore în incinta Izolatorului în vederea realizării garanției de examinare medicală imediată la fiecare intrare/ieșire din Izolator, dar și pentru organizarea activităților medicale.
4. Elaborarea Regulamentului de acordare a asistenței medicale persoanelor plasate în Izolator cu includerea listei documentației medicale primare (formulare, registre) și procedurile de funcționare în corespundere cu recomandările internaționale privind sănătatea în locurile de detenție³ și standardele naționale.
5. Asigurarea evidenței și documentării adecvate a leziunilor corporale la reținuți în corespundere cu *Ordinul (comun) nr.77* din 31.12.2013 a Procuraturii Generale privind aprobarea Regulamentului cu privire la procedura de identificare, înregistrare și raportare a pretinselor cazuri de tortură, tratament inuman sau degradant⁴; instruirea personalului medical în respectarea acestor prevederi.
6. Asigurarea managementului adecvat al medicamentelor parvenite în Izolator (proceduri de asigurare, evidență, verificare, nimicire a medicamentelor expirate), inclusiv condiții de păstrare conformă (dulapuri cu lacăt și/sau fără accesul luminii, frigider).
7. Asigurarea confidențialității informației medicale a deținuților/reținuților în corespundere cu legislația în vigoare;

---

² Regulamentul sanitar privind condițiile de igienă pentru prestatorii de servicii medicale, aprobat prin HG 663 din 23.07.2010 <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=335428>

³ https://www.unodc.org/documents/hiv-aids/publications/Prisons_and_other_closed_settings/2014_WHO_UNODC_Prisons_and_Health_rus.pdf

⁴ <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=353245>

8. Actualizarea și plasarea informațiilor despre drepturile și obligațiile deținuților și în celule/curtea de plimbare/sala pentru întrevederi, cu includerea informațiilor despre mandatului CpPT și/sau altor instituții responsabile de protecția drepturilor lor.
9. Întocmirea și evidența proceselor verbale cu privire la desfășurarea instructajului cu persoana parvenită în izolator (drepturile, obligațiile, tehnica securității, răspunderea pentru deteriorarea bunurilor, răspunderea pentru evadare, planul de evacuare în caz de calamități/incendiu).
10. Dotarea Izolatorului cu un aparat de telefon pentru a asigura dreptul persoanelor deținute/reținute de a notifica rudele/avocatul despre aflarea sa în custodia statului. Asigurarea confidențialității convorbirilor telefonice.
11. Asigurarea managementului deșeurilor rezultate din activitatea medicală în corespundere cu legislația în vigoare prin elaborarea procedurilor standard și asigurarea cu recipiente speciale de colectare a deșeurilor periculoase.
12. Instruirea personalului privind securitatea perchezițiilor în vederea prevenirii infectării cu boli hemotransmisibile în caz de lezare accidentală, inclusiv elaborarea și aprobarea procedurilor de reacționare.
13. Identificarea soluțiilor alternative (inclusiv soluții TIC, video conferințe/ședințe de judecată) la transportarea/escortarea persoanelor la judecată sau alte măsuri procesuale în afara izolatorului, pentru a reduce riscul contactului cu alte persoane.
14. Asigurarea deținuților care suferă de careva boli cronice cu alimentație (dietă) specifică maladiei.
15. Elaborarea procedurii de management a cazurilor de declarare a grevei foamei.
16. Garantarea distribuirii produselor alimentare de către angajații izolatorului, care dispun de un carnet de sănătate cu mențiunile respective despre controlul medical și instruirea igienică.
17. Plasarea în locurile accesibile pentru deținuți a meniului zilei.
18. Elaborarea unei proceduri de colectare a deșeurilor alimentare.
19. Includerea în setul igienic oferit deținuților a periutei de dinți și oferirea pachetului igienic pentru femei.
20. Asigurarea (la necesitate) cu servicii de consiliere psihologică a deținuților și identificarea activităților ocupaționale (ziare, radio) în vederea menținerii sănătății mintale a deținuților.
21. Ajustarea/acomodarea accesului în izolator și a unei celule la necesitățile persoanelor cu nevoi speciale. Totodată ajustarea/acomodarea spațiilor de uz comun (baia, spațiul pentru plimbări) la necesitățile persoanelor cu nevoie speciale.

Informarea CpPT privind măsurile luate în vederea implementării recomandărilor sau a măsurilor și termenii de implementare ale acestora, conform legii.

Prin prezenta semnătură, confirmăm că acest raport a fost aprobat prin consens de către toți membrii Consiliului pentru Prevenire a Torturii la ședința din 27.07.2022.

Raportul se semnează doar de Președintele Consiliului pentru prevenirea torturii.

Ceslav PANICO,
Avocatul Poporului (Ombudsmanul)
Președinte al Consiliului pentru prevenirea Torturii